

На основу члана 5. став 2. Закона о признавању сорти пољопривредног биља („Службени гласник РС”, број 30/10),

Министар пољопривреде и заштите животне средине доноси

ПРАВИЛНИК

о методама испитивања сорти сточне репе (*Beta vulgaris var. crassa Slef.*) и пострне репе – угарњаче (*Brassica rapa rapifera Metz*) ради признавања сорте

“Службени гласник РС”, број 68 од 4. августа 2015.

Члан 1.

Овим правилником прописују се методе испитивања сорти сточне репе и пострне репе – угарњаче (у даљем тексту: сорта), на огледном пољу и у лабораторији, ради признавања сорте.

Члан 2.

Методама из члана 1. овог правилника испитују се одређене битне особине сорте, ради утврђивања:

- 1) различитости, униформности и стабилности сорте (DUS тест);
- 2) боље производне и употребне вредности сорте (VCU тест).

Методе испитивања сорте су скуп поступака и података које предузима, односно прикупља правно лице, предузетник или физичко лице које испуњава услове прописане законом којим се уређује признавање сорти пољопривредног биља за вршење испитивања сорте (у даљем тексту: извођач огледа).

Члан 3.

Производна и употребна вредност сорте (VCU тест) утврђује се на основу резултата испитивања одређених битних особина сорте које се односе на:

- 1) принос корена;
- 2) принос суве материје;
- 3) принос лишћа.

Сорта се испитује тако што се битне особине из става 1. овог члана сорте која се испитује упоређују са битним особинама једне или више сорти стандард, у складу са законом којим се уређује признавање сорти пољопривредног биља.

Члан 4.

Сорта се испитује у више одвојених огледа на огледном пољу.

Оглед из става 1. овог члана чине елементарне парцеле на којима се врши испитивање.

Оглед се изводи по плану „потпуно случајног блок система” у четири понављања, а рандомизација, односно план огледа исти је за све локалитете.

Сорта се испитује на најмање четири локалитета који чине мрежу огледа.

Члан 5.

Сорта се испитује на огледном пољу у складу са захтевом за признавање сорте у коме власник сорте, односно његов овлашћени заступник предлаже да се сорта, ради испитивања, разврста у одговарајући оглед према врсти (сточна репа или репа угарњача).

Сорта разврстана на начин из става 1. овог члана, ради испитивања, сеје се са сортом стандард у одређени оглед.

За испитивање на огледном пољу доставља се семе сорте које је испитаног квалитета, здравствено исправно и нетретирано.

Члан 6.

Предусев на целој површини огледног поља на коме се врши испитивање сорте не могу бити репе и друге коренасто – кртоласте биљке.

Сорта се испитује на земљишту без депресија, земљишту добре структуре и плодности, које је пре сетве испитано на присутност земљишних штеточина, а по потреби, изводи се и предсетвено третирање инсектицидима.

Количине минералних ђубрива, време и начин њихове примене, као и остале агротехничке мере примењују се приликом испитивања сорте на огледном пољу тако да буду у складу са највишим нивоом технологије гајења репе.

Члан 7.

Сорта која се испитује сеје се на површини од 10 m², а чине је 4 реда од по 5 m дужине са размаком између редова од 50 cm, размаком између биљака у реду од 25 cm, размаком између парцела од 75 cm и размаком између блокова од 1 m.

Пострна репа се испитује на површини од 5 m², а чине је 2 реда од по 5 m дужине са размаком између редова од 50 cm, размаком између биљака у реду од 20 cm, размаком између парцела од 1 m и размаком између блокова од 1 m.

Семе се сеје на дубини од 2 до 5 cm, зависно од особина земљишта, његове влажности и крупноће семена.

Члан 8.

У току вегетације сорте која се испитује евидентира се:

- 1) датум сетве и датум ницања (преко 50% изниклих биљака);
- 2) датум склапања лишћа;
- 3) боја листа и облик листа;
- 4) број успешних биљака по парцели;
- 5) боја корена;
- 6) облик корена;
- 7) % корена у земљи;
- 8) број раних и касних прораслица (раним прораслицама сматрају се оне које су избиле до 15. августа).

Члан 9.

У току испитивања сорте у огледном пољу у односу на стандардну сорту, утврђује се степен присуства болести (*Cercospora beticola*) и оцењивање отпорности сорте која се испитује према болестима врши се по скали од један (1) до девет (9), и то:

- 1) оцена 1 – значи да има од 75% до 100% оболелих биљака;
- 2) оцена 3 – значи да има од 50% до 75% оболелих биљака;
- 3) оцена 5 – значи да има од 25% до 50% оболелих биљака;
- 4) оцена 7 – значи да има до 25% оболелих биљака;
- 5) оцена 9 – значи да нема оболелих биљака.

Члан 10.

Вађење сточне репе обавља се у технолошкој фази и том приликом се утврђује:

- 1) принос корена (kg/парцели) за свако понављање, и
- 2) принос лишћа (kg/парцели) за свако понављање.

На основу ових резултата израчунава се принос изражен у kg/парцели и kg/ha за све сорте у огледу.

Члан 11.

Хемијско-технолошке анализе обављају се у другој години испитивања на узорцима из свих понављања. Просечан узорак се формира тако што се са сваке парцеле узима, случајним одабиром, пет репа за анализу корена и утврђивање садржаја суве материје у %.

Члан 12.

Извођач огледа по завршеном испитивању сорте на огледном пољу евидентира следеће податке: назив извођача огледа; име и презиме одговорног лица за извођење огледа; локалитет на коме се изводи оглед; тип земљишта и садржај хранљивих материја у земљишту на коме се налази огледно поље; предусев; обављене агротехничке мере; податке из чл. 8–10. овог правилника, као и друге податке који утичу на принос испитиване сорте (оштећења од штеточина, природних непогода и друго).

Извођач огледа по завршеном испитивању сорте у лабораторији евидентира податке из члана 11. овог правилника, као и назив извођача огледа, одговорно лице за извођење огледа и локалитет на коме се оглед изводи.

Подаци из ст. 1. и 2. овог члана саставни су део годишњих и коначних резултата испитивања.

Члан 13.

Различитост, униформност и стабилност сорте (DUS тест) испитује се методом одређеном техничким упутством за тестирање различитости, униформности и стабилности сорте.

Члан 14.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Број 110-00-145/2015-09

У Београду, 17. јула 2015. године

Министар,

проф. др **Снежана Богосављевић Бошковић**, с.р.